

Iskate vam
četrtak. —
Cena na let
K 10 — na
letu — (za
nemško K
12 — na
Ameriko in drugo tujstvo K 14 —)
— Posamezne številke se prodajajo po
20 vinarjev.

DOMOLJUB

Spet in do-
pisi se prodajajo v Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kaptoljeva ulica.

**GLASILO JUGOSLOVANSKE
: : KMETSKÉ ZVEZE : :**

— Narodna, redakcija in izdajstvo pri Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kaptoljeva ulica.

Evo jasnega dokaza!

V kmetijskem listu št. 8 je zapisal Urek, prvobornik liberalne kmetijske stranke in član njenega načelstva tele besede: »Ako dokažete, da je naša Samostojna kmetijska stranka s katerimkoli advokatom v tudi le najmanjši zvezi, dobite takoj izplačanih 10.000 kron.« In res so v »Kmetijskem listu« navidezno udrihali po liberalni stranki in slovesno zatrjevali, da z liberalci nečejo imeti nobene zveze. To pa vse zato, da so lažje slepili naše ljudi po deželi in jih res nekaj preslepili.

Sedaj se je pa liberalna stranka sama izdala.

Dne 22. novembra je namreč JDS. = liberalna stranka poslala svojim krajevnim organizacijam obširno okrožnico, v kateri naroča svojim pristašem med drugimi tudi sledeče:

Da se odpomore pomanjkanju gospodarskih in prehranjevalnih potrebščin po deželi in v mestih, snujejo naši pristaši in pristaši »Neodvisne kmetijske stranke« gospodarsko organizacijo »Ekonom«, ki ima namen skrbeti za živilske in kmetijsko-gospodarske potrebščine (krmila, gnojila in orodje). Deležji znašajo po 400 K in se plačujejo pri Jadranski banki v Ljubljani na račun »Ekonom«. Vsem našim gospodarskim organizacijam na deželi (Posojilnice, Hranilnice; Kmetijska društva itd.) kakor tudi posameznikom priporočamo, da pristopajo. Takih organizacij mi doselej nismo imeli in zato so naši pristaši velikokrat trpeli očitne škodo, medtem ko je klerikalce podpirala Gospodarska zveza. — — —

Glede razmerja do Neodvisne kmečke stranke povdarjamo sledeče: naša stranka ne bo nikjer ovirala razvoja Neodvisne kmečke stranke in naši pristaši lahko povsod vstopijo tudi v organizacijo Neodvisne kmečke stranke. — Tajništvo JDS.

Tako torej piše liberalna stranka svojim krajevnim odborom.

Ugotavljamo sledeče:

1. Liberalna stranka uradno objavlja, da so njeni pristaši obenem lahko pristaši nove Kmetijske stranke. Ker pa ni mogoče, da bi bil kdo obenem član dveh si po nazorih nasprotujočih strank, zato iz tega jasno sledi; da sta te dve stranki po svojih nazorih in na-

menih eno. Obe služita končno istim ciljem, t. j. svobodomiselnim in kapitalističnim. Drugače si tudi po človeško ne moremo razlagati, kako bi zagrizeni svobodomiselci, kakor so sedanjji voditelji liberalne stranke, priporočali svojim pristašem vstop v Kmetijsko stranko.

2. Gospodarska organizacija liberalni kakor tudi kmetijski stranki je skupna. Skupno, torej po dogovoru si osnujejo delniško družbo na kapitalistični podlagi. Za skupno podjetje pa je neobhodno potrebno sporazuma in zveze. Gospodarska organizacija bo kapitalistična, ne zadružna; to se pravi: kmetje ne bodo imeli korist od gospodarske organizacije, temveč samo bogati delničarji. Za podjetjem stoji naše največje kapitalistično-liberalno podjetje »Jadranska banka«. Tako bodo zopet potom ene nove kapitalistične družbe voditelji liberalne stranke v zvezi z voditelji liberalne kmetijske stranke odjedali dobiček, ki bi ostal lahko kmetom samim, če so organizirani na zadružni podlagi.

Torej zato je bila ustanovljena kmetijska stranka, da vodi naše kmete v mesnice liberalnih velekapitalistov in da jih naredi za pripravo svobodomiselnim načrtom. Krčmarska in trgovska gospoda okrog kmetijske stranke, ali vas ni nič sram tako voditi za nos naše poštene kmete in slovesno zatrjevati pred vsem svetom, da z liberalci nimate ničesar opraviti, za kulisami pa prodajate za Judežev groše istega kmeta velekapitalističnim pivkam?

Kmetje, ki imate še količkaj čuta za svoj stan in količkaj skrbi za svojo bodočnost, pokažite hrbet tej hinavski liberalni »kmetijski« stranki, ampak vsi v skupno armado z našimi brati Hrvati na Hrvaškem, Slavoniji; Bosni; Hercegovini in Dalmaciji

vsi v Kmetijsko zvezo!

Kmetijske zveze vodijo boj potom združnih organizacij proti velekapitalu. Edino Kmetijske zveze pa vodijo boj proti svobodomiselnim nakanam slovenskih liberalcev, ki jih gospodarsko in politično (vlada svobodomiselca dr. Žerjave) podpirajo naši neodvisneži!

Proti nedemokratskemu vladanju demokratske stranke.

Dvajsetorica ljudi vlada danes v Jugoslaviji. In ta dvajsetorica ljudi pripada dvema strankama, ki nimata deset procentov jugoslovanskih državljanov za sabo. Tisti, ki imajo vedno polna usta o absolutizmu bivše avstrijske in ogrske vlade, danes zvesto in škrupulozno natančno stopajo po stopnjah grofa Stürkgha in grofa Tisze. In to ne samo v Belgradu, temveč tudi po pokrajinskih vladah. Hrvatski liberalni listi celo priporočajo, naj se imenuje diktator, ki bo imel polno moč v rokah. Tako smo srečno priromali iz demokratičnih in socialističnih fraz v popoln absolutizem. Ljudstvo nima nobene besedice — dvajsetorica ljudi v Belgradu s svojimi trabanti v Ljubljani, Zagrebu in Sarajevu ve vse in zna vse najbolje. Ljudstvo nima nobene kontrole nad državnimi izdatki, ima le pravico vedno večjega plačevanja in vedno strožjega molčanja. Tako vladanje je zelo priprosto, a bo izpodkopalo državi temelje, kakor jih je drugim državam. Toda našim liberalcem je v prvi vrsti zato, da bi vladali, da bi si polnili svoje žepce, da bi svojim ljudem preskrbeli mastnih služb in da bi pobijali »klerikalce«. In ko bodo »klerikalci« na tleh, tedaj bo lahko izpeljati ustavo po francoskem vzorcu: brezversko šolo, ločitev zakona, suženjstvo Cerkve in gospodstvo kapitalizma.

Kakor so poročali hrvatski in srbski listi, so se zbrali 21. novembra v Belgradu voditelji vseh opozicijskih strank, katerim je res država in njena dobrobit prva skrb. Sestali so se voditelji radikalne stranke, Narodnega kluba in Jugoslovanske ljudske stranke.

Voditelji so ugotovili, da nova vlada ne skliče državnega zbora, da si ima že nad mesec dni v rokah vladno krmilo, dalje se je razpravljalo o korupciji, ki postaja danzadnevom večja v državi.

Končno so poslali predsedniku parlamenta Draži Pavloviču pismo, v katerem zahtevajo, da se ljudsko zastopstvo takoj skliče. Pismu je priložena interpelacija, katera naj se prebere v prvi seji narodnega predstavništva.

V tej interpelaciji — kakor javljajo

listi — zahteva opozicija, da vlada takoj pojasni zunanji položaj,

dalje je govor o notranji -politiki, ker se brez vednosti parlamenta najemajo državna posojila;

ker se državno premoženje troši brez kontrole parlamenta;

ker se dajejo državna imetja v zakup;

ker se za kulisami sklepajo trgovski dogovori in odredjajo carine;

ker se na škodo ljudstva hoče rešiti valutno vprašanje;

ker se ruši avtonomija občin in vsiljuje (oktroira) volilni zakon;

ker se ne izvrši agrarna reforma;

ker se zanemara oskrba prebivalstva z živežem, obleko in obutvijo, a vse te nedostatke izgovarjajo prizadeti s tem, češ, da je sedanja vlada sestavljena na željo faktorja, ki ni nikomur edgovoren.

V pismu na Dražo Pavloviča pa voditelji opozicijskih strank posebno to povdarjajo, da je regent Aleksander slovesno obljubil, ko mu je Narodno veče izročilo spomenico o državnem ujedinjenju, da bo parlament trajno zboroval do konstituante in ta mora biti nadzorovalni organ vsake vlade.

Opozarjamo g. cenzorja, da so vse to prinesli vsi srbski in hrvatski listi.

Kakor se čuje, vlada parlamenta ne bo sklicala, temveč ga odgodila, ker se ga boji.

Naš kmet in delavec pod liberalnim jerostvom!

Iz Beograda poročajo, da se bodo nove volitve za državni zbor vršile po starem srbskem volilnem redu, ki ne temelji na splošni in enaki volilni pravici, marveč določa, da sme voljen biti vsakdo, ki je star vsaj 30 let in ki plačuje 60 dinarjev direktnega davka. Voliti sme vsakdo, ki je 21 let star in ki plačuje 15 dinarjev letnega direktnega davka. Že to je velikanski korak nazaj, ko si je naše ljudstvo v hudih bojih proti liberalcem priborilo splošno in enako volilno pravico. Je pa še nekaj hujšega! Po tem srbskem zakonu se v vsakem volilnem okrožju voli po več poslancev. Na vsaki listi kandidatov — tako določa zakon — morata med kandidati biti po dva kvalificirana (spособna) kandidata, ki sta dovršila kako univerzo ali kako druge visoko šolo. Namen te določbe je, da ne bi prišlo v državni zbor preveč kmetov in delavcev. Posebno kmetiki sinovi bodo s tem vsi izključeni od volilne pravice. Torej za v strelske järke so bili dobri štiri leta in čez, da bi pa imeli tudi kakšen vpliv na vodstvo države, to bi gotovim ljudem hodilo v napotje. To sramoto pripravljajo našemu ljudstvu naši liberalci, ki se nazivljejo demokrate, da bi ga še dalje imeli pod svojo komando. In tem liberalcem, ki jih vodi pri nas dr. Zerjav, lezejo pod klobuk oni samostojni kmetje, ki se sedaj bratijo z liberalci. Tak zakon bi bila sramota za naše

ljudstvo. Zato proč z njim in tudi proč z onimi, ki te sramoto pripravljajo (to so liberalci) in podpirajo (to so samostojni kmetje liberalne barve). Proč z jerobi, ki bi radi na stroške ljudstva rešili svoje ogromne vojne dobičke! Zate gre tem ljudem. Ljudstvo, na noge!

Zanimivosti z nedeljskega shoda liberalne kmetijske stranke.

Zanimivosti z nedeljskega shoda liberalne kmetijske stranke.

Kakor smo izvedeli naknadno od očividcev, je dala skoro vso udeležbo na nedeljskem shodu liberalne kmetijske stranke Ljubljana, Šiška in neposredna ljubljanska okolica. Dve tretjini sta sestajali iz dobroznanih liberalnih prvobornih farški gonji izza predvojnne dobe, bile so tudi navzoče številne gospodične z klobuki, ostanek so tvorili gospodične s klobuki, ostanek so bili pregledali, da je kmetijska stranka samo nova poljudna izdaja stare liberalne stranke. Konjeniki so bili šišenski Sokoli, torej sami pristni »kmetje«. Ljubljaničani so tudi takoj opazili velikansko razliko med shodom Kmetisk. zveze in med tem shodom. Prvi shod je bil resničen izraz našega kmetijskega ljudstva, pri drugem shodu pa je bilo vse, samo kmetijskega malo.

Celo zborovanje je bilo zelo nemirno, nepazljivost je bila splošna, tako da je predsednik vedno moral zvoniti in opozarjati na mir. Je bila pač navzoča večina takih ljudi, ki ni imela interesa za tovrstne razprave.

Prvi govornik je povdarjal, da more biti prista vsak kmet, vsakdo, ki zna zemljo obdelovati in oni gospodje strokovnjaki, ki so pripravljani kmetu pomagati. Ali je dr. Zerjav tudi kmetijski strokovnjak? Ali sta poštar Florjančič, ki je sklical shod kmetijske stranke v Gorjah, tudi kmetijski strokovnjak, in prof. Potočnik iz Kranja, ki je govoril na tem shodu? itd.

Drugi govornik je govoril stvarno, le da previsoko, zato se zborovalci niso zanimali in delali šum.

Tretji govornik — bil je menda znani Kuralt iz Senčurja — je začel s stvarjenjem sveta in je nehal z zatrdilom, da se samostojni kmetje nikdar več ne klanjajo gospodom (namreč duhovnikom) in »kadar gre za kmetijske koristi, mageri pred samim Bogom ne.

Četrty govornik se je zaletaval v Gospodarsko in Zadržno zvezo, ki sta storili svoj čas to dobroto, da sta s svojimi zadrugami (raffajznovkam? itd.) iztrgali ljudstvo iz krempljev liberalnih oderuhov.

Najboljši govornik je Mermolja, ki je seveda napadel zlasti SLS in karal beograjsko vlado, ker ne izvede agrarne reforme.

Doktor Lukan bi sicer kot doktor ne smel govoriti, a ker ni klevetalec, zato je tudi kmetijski stranki dobrodošel. Razlagal je agrarno reformo, kot jo li-

beralci že eno leto razlagajo, a ostane samo pri razlagi.

Nato je prebral predsednik edino resolucijo, ki izraža udanostno izjavo Nj. Velič. kralju Petru I., ga prosi, da uvažuje želje in zahteve slovenskega kmeta in obljublja, da bo kmetijska stranka podpirala težnje krone in jugoslovanske stvar.

Popoldan je šla velika deputacija k dr. Zerjavu, ki jim je govoril in ki so mu ploskali.

Ugotoviti moramo to-le:

1. Nihče izmed govornikov ni zahteval volitev.

2. Ljubljanske dr. Zerjavove absolutistične vlade ni napadel nihče, na osrednjo je le Mermolja vrgel par toplih kopij.

3. Korupcije z izvoznicami ni omenil nihče, carino, ki tako tare kmeta, samo od daleč o vojnih dobičkarjih in kapitalistih ni padlo treh besedi.

4. Kmetijske zbornice, ki je stalna in naša življenjska zahteva, ni omenil nihče.

5. O volilni pravici za ženske ni bilo govora.

In to naj bo potem »kmetiski« shod?

Zvečer so se zborovalci odpeljali, posebni vlaki so bili razen pe dva vagona, domalega prazni.

Kmetje, ne zamenjavajte: Vaša največja stranka se glasi: Jugoslovanska kmetijska zveza. Novoustanovljena pa se glasi: Jugoslovanska kmetijska stranka in ni vaša stranka, ker cepi kmetijsko organizacijo na dvoje.

Laž se drži laži.

Liberalni kmetje, ali bolje rečeno podeželski gostilničarji in trgovci skušajo zmanjšati ugled Ljudske stranke s tem, da razširjajo gorostasne laži o dr. Korošcu in dr. Brejcu. Pripovedujejo o milijonih, ki jih je pridobil dr. Korošec, dasi vsi Srbi brez razlike strank priznavajo, da je bil Korošec eden izmed tistih ministrov, ki so nepodkupljivi, ki delajo najbolji nesebično in nepristransko. Zato je bil tudi v prehrani takoj red, ko je postal dr. Korošec prehranjevalni minister, dasi je bil najslabši letni čas. Kako pa je danes? O dr. Brejcu pripovedujejo o vlakih, ki jih je vozil v Avstrijo, dasi pri izvoznicah dr. Brejcu ni imel ničesar govoriti in tudi ni imel z njimi prav ničesar opraviti, ampak samo dr. Zerjav in šef prehranjevalnega urada. Če je res, zakaj pa tega nobeden ni povedal na nedeljskem shodu? Seveda, tam si ne upajo, ampak skrivaj razširjati po železnici in gostilnah, imajo korajžo, ker vedo, da jim ne bo nihče na jezik stopil. Da, celo to si upajo lagati liberalni hujskači, da sta dr. Brejcu in dr. Korošec zaprta. Naše somišljenike pozivljamo, da natančno pazijo na te obrekljivec in nam jih takoj naznanijo.

Kolkovanje bankovcev.

se je pričele v Sloveniji dne 30. novembra in bo trajalo 14 dni. Po preteku 14 dni se bo vršilo nadaljnih 14 dni naknadno kolkovanje, toda samo pri podružnicah Avstro-ogrške banke le v Ljubljani in Mariboru za one stranke, ki so bile vsled odsotnosti, boleznii ali drugi nepremagljivi oviri zadržane, da bi dale svoj denar pravočasno kolekovati. Enokronski in dvokronski bankovci se ne kolkujejo. Vsaka stranka, ki prinese kolkovati, mora povedati ime in krstno ime stranke, poklic, stanovanje ter vsoto kron, ki jo prinaša na kolkovanje. Od prinesene svote pridrži komisija 20 odstotkov in sicer tako, ki so najbolj obrabljeni. Za teh 20 odstotkov dobi stranka posebno pobotnico, ki se bo pozneje zamenjala z dinarji, kakor razglša uradna izjava. Manj kakor 20 K ne sme nobena stranka prinesiti h kolkovanju. Če ima samo en desetak, naj naprosi kako drugo osebo, da ga pridruži svojemu denarju. Kolkujejo se samo pravilno, čeprav nejasno žigosani bankovci. Pritožbe zoper odločitev kolkujoče komisije v tem oziru ni. Ze četrti dan kolkovanja ima vsako pravico zahtevati, da se mu plačuje v kolkovanih bankovcih.

Kolki, ki se rabijo pri kolkovanju, so za desetake oranžaste barve, za dvajsetake vijoličaste; za petdesetake zelene, za stotake rjave in za tisočake modrorumene barve.

Naše ljudstvo bo veliko trpelo pri kolkovanju, ker je v vsakem okraju ne nekaj uradov določenih za kolkovanje. Ljudje morajo prvič daleč hoditi, drugič dolgo čakati. No, z veliko modrostjo se liberalci pri tem svojem reševanju valutnega vprašanja ne morejo ponašati.

Kolkovanje bankovcev na Hrvatskem.

Zagreb, 27. novembra. S kolkovanjem bankovcev na Hrvatskem je ljudstvo zelo nezadovoljno. Vrše se velike zlorabe. Tržne cene blaga se dvigajo, blaga ni na trgu; ker vsakdo čaka, da se kolkovanje izvrši. Za očeta te ideje smatrajo Slovenca dr. Brezigerja, znane demokratskega poslanca. Toda to mu nikakor ni v posebno čast. Kolki so izdelani zelo nesolidno in so vrata ponarejenju odprta na stežaj. Kakor doznavamo, se bo kolkovanje vršilo do konca decembra. Začetkom januarja pa homo imeli na rapolago že dosti novih dinarskih bankovcev. Vprašanje je tedaj, čemu nam bo to kolkovanje za par dni. Edini razlog za to nesmiselno odredbo je pač le ta, da bo država pategnila iz prometa 20 odstotkov bankovcev. Toda, ker jih namerava zopet vreči v promet; je jasno, da se bo s tem doseglo le novo padanje naše valute in novo dviganje cen. Vse to se ima zahvaliti modrosti sedanje liberalno-socialistične vlade, ki je uvedla to kolko-

vanje, je en cel mesec naprej razglšala, da so kapitalisti imeli prilike dovolj, svoj denar spraviti na varno. Udarjeni bodo s tem le delavni stano- vi, kmet, delavec in uradnik. Pri vsem tem pa čujemo, da hočejo staro krono spraviti popolnoma ob veljavo. To kolkovanje res kaže na to, da hočejo krono uničiti, pa se jim ne smili ljudstvo; ki vsled padanja krone tako strašno trpi. Liberalno-socialistična ljubezen do ljudstva!

Konjereja.

Pri nas je po nekaterih krajih konjereja lepo razvita, vendar bi se lahko še marsikje bolje poživila in bi donášala večje dohodke kakor dosedaj. Splošno se pri nas ni redilo niti toliko konj, kolikor jih sami doma potrebujemo in kupili smo jih vsako leto precejšnje število v sosednjih deželah, posebno na Hrvatskem, da smo pokrili svojo lastno potrebo po konjih. Vendar so se pa izvažali tudi od nas konji in prodajali v druge dežele; pred vsem se proda vsako leto večje število žrebcev v Avstrijo, posebno v sosednje Alpske dežele. Kupci iz teh dežel prihajajo k nam, kupijo posebno boljša žrebata in jih dalje prodajo konjerejem na Štajerskem, Koroškem, Avstrijskem itd. Tukaj jih novi gospodarji skrbno rede in jih čez nekaj let kot žrebce plemenjake prodajo, dostikrat za prav ogromne vsote denarja. Že se je večkrat pripetilo, da so pri nas prodali žrebe čez mejo, toda čez nekaj let prišlo je isto žrebe kot žrebec-plemenjak v deželo nazaj, seveda za drag denar. Pri vzreji takega žrebca je torej dobro zaslužil tuj konjerejec, poleg njega pa tudi razni prekupci in mešetarji. Za bližnji čas treba bo zopet nakupiti večje število žrebcev, posebno mrzlokrvnih; vsak izmed njih bo veljal povprečno precej čez 40.000 K, ako bomo kupili samo 20 žrebcev, veljalo bo to skupno z raznimi prevoznimi stroški približno en milijon kron. To je čedna vsota denarja, toda plačati bomo morali, ako hočemo dobiti dobre žrebce in zadovoljiv rod. Pri vsem tem bo pa treba žrebce hitro kupiti, ker ni misliti, da bi šle cene žrebcev navzdol, pač pa bodo šle najbrž še precej časa navzgor. Naši konjerejci bodo morali skrbeti, da precejšno število žrebcev sami vzgoje, da ne bomo navezani v tej meri kakor dosedaj na uvoz potrebnih plemenjakov in da si prihranimo lepe tisočake. Konjerejci naj poskušajo doma vzgojiti poleg drugih konj tudi plemenske žrebce, za katere bodo, ako se žrebec posreči, dobili lep denar; v glavnem mora pa država skrbeti za to, da se najboljši žrebički, ki obetajo postati čez nekaj let dobri plemenjaki, ne prodajo v inozemstvo, ampak obdrže doma in vzrede v primerno urejenih žrebetiščih; posebno bi bilo treba ustanoviti žrebetišča tam kjer so za vzrejo konj primerni pašniki. V sosednjih deželah se je tako delalo že dolgo časa z izvrstnimi uspehi. Tako vzrejevališče so ustanovili na Koroškem na osojskih Turah blizu Osojskega jezera, kjer so za vzrejevanje konj izvrstni pašniki, na katere so odgajali kmetovalci svo-

ja žrebata na pašo. Vzreja konj se je tukaj skoro vedno posrečila in ko se je paša končala, so gospodarji na sejmi, ki so bili za te konje vpeljani, svcije živali lahko sijajno prodali in pošteno zaslužili. Tudi pri nas je bil storjen letos začetek za vzrejo žrebčkov. O priliki premovanja in ogledovanja konj nakupilo se je po naročilu poverjenišva za kmetijstvo večje število lepih žrebčkov, ki obetajo, da bodo pri dobri vzreji postali dobri plemenjaki; ta žrebata se bodo vzrejevala v državni oskrbi; dosedaj sicer še ni pridobljen kraj, ki bi bil v vsakem oziru primeren za take vzrejevališče, vendar pa upamo, da se bo dal tak prostor kmalu dobiti, vsaj imamo pri nas dosti krajev, ki so za konjereje pripravni in imajo pripravne pašnike. Za vzrejo konj se morajo pa brigati v prvi vrsti konjerejci sami; prav posebno je treba skrbeti za konja v njegovem prvem letu; žrebe že prvo leto pokaže, kaj bo iz njega postalo; v prvem letu se konj najbolj razvije in dobi oblike, ki potem več ali manj ostanejo, ravno zato se pa plačujejo dostikrat za dobra komaj odstavljena žrebata višje cene, kakor za slabe odrasle konje; to naj ima vsak gospodar pri vzreji konj vedno pred očmi in prepričal se bo, da je konjereja res ena najbolj koristnih in dobičkanosnih kmetijskih panog. Bili so že časi, ko so bolj kratkovidni ljudje mislili, da bo veljava konja padla ali pa celo, da bo konj kar zginil, ker ga bodo razni stroji, motorji, avtomobili in še več. takih stvari izpodrinili; toda zgodilo se je ravne narobe. (Dalje prih.)

Novice.

Bukšegove procesije. Po dolgem letu smo dobili v Ljubljani pred prodajalnami zopet dolge vrste, ki čakajo v mrazu in dežju kruha, pa večkrat zastoj. In to kljub temu, da je naša država letos toliko pridelala, da bi lahko 100.000 vagonov izvozila. Ko je bil dr. Korošec ob najslabšem pomladnem času prehranjevalni minister, je bilo dovolj moke in primeroma po ceni je bila, danes pa, ko je socialni demokrat Bukšeg prehranjevalni minister, je ni in draga je. Čakalci pred prodajalnami niso sicer najboljše volje, toda semter-tja se najde kdo med njimi, ki to žalostno stvar bolj od šaljive strani vzame, in tako je eden izmed njih krstil te vrste z imenom: Bukšegova procesija.

Pobožni so. Samostojna kmetška stranka se v najnovejšem času strašno ponaša s svojo vernostjo in hiti zatrjevati, da nima prav ničesar proti duhovščini, da celo želi, da bi duhovščina sodelovala. Živo nas spominja to na one čase, ko so liberalni govorniki po raznih volilnih shodih zatrjevali svojo vernost in celo naprej molili angelove čiščenje, na drugi strani so pa po svojih časopisih blatili vero in Cerkev, v državnem zboru pa glasovali za razporoko. Isto ponavljajo sedaj liberalni kmetški govorniki, kjer jim to kaže, po drugih shodih pa zopet strupeno napadajo duhovščino, v kmetijskem listu pišejo o Kristusovih namestnikih, ki

naje ljudstvo v svojih nekristjanskih kremijih, o duhovskem jerojstvu nad kmeti, da pri kmetijskem listu ne marajo ne advokatov ne duhovnikov itd. Zoper ljudsko-šolski zakon, ki jemlje kmetom vse pravice do šole in ki meče iz šole versko vzgojo, se ne sme na njihovih shodih niti govoriti. Ko je neki naš strankar vprašal znanega agitatorja liberalne kmetske stranke, Tršana, kako bo nova stranka glasovala v državnem zboru v kulturnih (verskem in šolskem vprašanju), je odgovoril: da z večino. To je torej verski program nove liberalne kmetske stranke! Pa tudi drugače biti ne more. Stranko vodijo skoro sami bivši liberalni mogotci, ki so obenem Sokoli, torej stranka ne more biti drugačna kot liberalna, pa naj še tako skriva svoje lice.

Vsa samostojna kmetska stranka je silno spreten maneuver stare liberalne stranke, ki se bo zopet skušala na ta način pridobiti ugled med kmeti in ki hoče zabiti umetno zagozdo med kmeti, da bo tako laže vladala liberalna gospoda.

Volitve v ustavodajno zbornico se bodo izvršile do 1. aprila prih. leta, kakor se doznava iz Beograda.

Pogajanja za sestavo ljubljanske vlade: Dr. Žerjav je dobil nalog, da sestavi ljubljansko vlado. SLS mu je odgovorila na njegovo vabilo, da zahteva najprej je zadoščenje za nasilje, ki se je izvršilo nad njo; to zadoščenje naj bi obstajalo v tem, da se storjena krivica takoj popravi in se prejšnje stanje v vladi upostavi. Nato da je SLS voljna sklicati sestanek zastopnikov strank in se pogajati, ker z ozirom na sedanji državni položaj ne odklanja sodelovanja in odgovornosti. Dr. Žerjav menda tega ni sprejel in zato stopa s tem SLS v opozicijo proti sedanji vladi. Glede nadaljnjih pogajanj se čuje, da zahtevajo socialni demokrati zase tri poverjeništa, med temi podpredsedniško mesto in notranje zadeve. Proti temu pa je Jugosl. dem. stranka, ki je izjavila, da bo notranje poverjenišvo izgubilo dosedanjo samostojnost in ga bo zadel nepotreben uradnik. Liberalna kmetska stranka je izjavila, da ne gre v vlado, če dobijo socialni demokrati notranje zadeve.

Nobel liberalci! Dne 26. novembra je imela v Beogradu svojo sejo takozvana »Demokratska Zajednica«, kakor liberalci nazivljejo svoj klub. Na tej seji kajpada tudi slovenskih liberalcev ni smelo manjkati, saj je šlo za to, kako ohraniti liberalcem njihovo nadvlado nad kmetskimi in delavskim ljudstvom v Jugoslaviji. Ni jih veliko teh slovenskih liberalcev, in še ti niso prišli v Beograd po milosti ljudstva, marveč po usmiljenju naše stranke. Za eno verižniško tarok-partijo jih je in pa par kibicov zraven; štejejo namreč devet poslancev. Toda gospodje se sami sebi zde tako dragoceni, da se jim zdi za malo, vozariti se v vagonih; kjer se vozi ostalo ljudstvo, ki plačuje davke; ki trpi lakoto in hodi raztrgano vsled

protiljudske politike izvozničarskih in bankirskih liberalcev. Zato jim je »demokratska« vlada v Beogradu dala na razpolago cel salonski voz prvega razreda, da so se vozili bolj lepo in spotoma lahko prespali vso mizerijo, ki se ji pravi pomanjkanje vagonov. Za presmog, za moko; za mast; za čemur naše ljudstvo trpi pomanjkanje, ni vagonov; devet vladnih liberalcev pa se vozi lepo komod v salonskem vozu, kjer je sicer prostora za najmanj 50 do 60 poštenih ljudi. Tako nobel so lahko gospodje liberalci na stroške ubogega ljudstva, ki plačuje to liberalno gospodo, da vla protiljudsko in bankirsko politiko veselje vsem verižnikom in vojnim učkarjem. Ljudstvo jih sedaj sicer že pozna; zato so se pa začeli skrivati za plašč »Samostojne kmetske stranke«, pod katere zastavo naj se v bodoče ti magnati še dalje vozijo v salonskih vozovih na stroške ljudstva in delajo politiko za bankirje, veleposestnike, vojne dobičkarje in druge ljudske pijavke. Kdor ni slep, v »Kmetstvo zvezok«!

Dobro se mu godi. Socialistični minister Kristan — kakor poroča »Hrvat« — je odpotoval za 20 dni v Vratislavo. Pri tem seveda vleče svojo minisirsko plačo in vsak dan še po 200 frankov (t. j. 2000 K) po vrhu. Zato socialisti tako pridno podpirajo liberalno-kapitalistično vlado. In čeprav ta minister za javna dela vleče tako mastne dohodke, pri nas vedno bolj manjka premoaga, dasi ga je v Jugoslaviji toliko; da bi ga lahko izvažali.

Kolkovanje bankovcev. Finančni minister je objavil, da je eden izmed vzrokov kolekovanja bankovcev ta, da pobere država vse obrabljene in strgane bankovce. Drug vzrok je, da se zabrani uvažanje tujih avstrijskih bankovcev. No, ta vzrok so navajali tudi pri žigosanju, pa ni držal; kakor je pokazala skušnja. Ravnotako ne bo držal sedaj, posebno ker so dali znamke natisniti v Avstriji.

Nova ameriška pošiljatev, ki je na potu v Slovenijo, obsega 1150 zabojev in je vredna 12 milijonov kron. Lepo božično darilo za Slovence.

Naredno predstavništvo bo, kakor čujemo, s 1. decembrom za dva meseca odgodeno. Ta čas se bodo izvršile priprave za občinske in državnozbornske volitve.

Belgrajska vlada se je izpopolnila v tem smislu, da je imenovan za poljedelskega ministra Stojanovič, za ministra za konstituanto dr. Paleček, za ministra narodnega zdravja Piletič, in za ministra za agrarno reformo Križman.

Ljubljansko vseučilišče. Za rektorja ljubljanske univerze je bil izvoljen dr. Jos. Plemelj, za dekana bogoslovne fakultete dr. France Ušeničnik, za prodekana dr. J. Zora.

os. Pogašnik je odvezan poslaniške službe na Dunaju.

Bivši tržaški škof dr. Andrej Karlin pride za rektorja v škofijski zaved

v St. Vidu nad Ljubljano, dosedanji rektor dr. Jan. Gnidovec vstopi v samostan oo. lazaristov, novega ravnatelja gimnazije izvoli še profesorski zbor.

Tiskarska stavka v Sloveniji še ni končana. Organizacija stavcev se je v toliko uklonila zahtevam tiskarnarjev, da so se vajenci vrnili na delo, toda ne smejo izvrševati nobenega dela, ki bi lomilo stavko, torej ne smejo staviti časopisov in knjig. Sedaj se pogajaje še glede plač. Stavci so pač nekoliko odnehali, tudi tiskarnarji nekaj ponujajo, toda zedinili se še niso. Iz zveze tiskarnarjev pa je izstopila Bambergova tiskarna »Štampa«, ki jo je vlada rekvirirala zase. Ta je stavcem ugodila za 70 odstotkov in so šli na delo. Socialisti pa so kupili nemško Maishöckovo tiskarno v Mariboru, kjer tudi ne stavkajo. Zato socialistični časopis »Naprej« zopet redno izhaja.

Tudi v Dalmaciji štrajkajo stavci. V celi Dalmaciji izhaja en sam list »Narodna svijest«.

Državni prazniki. Minister notranjih stvari je ukazal, da veljajo kot državni prazniki: 1. prvi december kot dan ujedinjenja našega troimenskega naroda; 2. Petrov dan, 12. julija, kot rojstni dan kralja Petra I. in 3. Vidov dan, 28. junija; kot spominski dan preminulim boriteljem za vero in domovino. Te dneve morajo biti zaprte vse šole, vse delo naj počiva; kakor se glasi ministrska odredba.

Goljuhije osješke banke. Na Hrvatskem so stavkali bančni uradniki, a so na celi črti pogoreli. Banke so jih veliko odslovile. Med temi samo banka v Osjeku 28 uradnikov. A ti so se krepko maščevali. Izdali so skrivnost, da je banka podkupila z 20.000 kronami nekega državnega uradnika, da je vzel v svojem uradu štampiljo in jo dal banki. Ta je potem uvažala nežigosane bankovce in jih pridno žigosala. Krivice so zaprli. Osješka banka je v liberalnih rokah.

Miklavžev večer priredi Jugoslov. katol. akad. društvo »Danica« dne 5. decembra ob 7. uri zvečer v veliki dvorani Ljudskega doma. Vljudno vabimo ljubljanske obitelji, da se ga udeleže, v radost malim, ki skozi štiri leta niso videli Miklavža. Darila se sprejemajo v prostorih S. D. Z. od 4. dec. ob 8. uri zjutraj do 5. dec. do 5. ure popoldne (»Ljudski dom«, II. nadstr.). Vstopnina za družino 5 K, za posameznike 3 K, balkon 2 K. Prireditve se vrši pri pogrnenih mizah.

Poziv. Dne 16. oktobra je neka ženska na frančiškanskem mostu prevzela zavoj od neke osebe in ga odpeljala s seboj na Gorenjsko, medtem ko je lastnica zavoja vlak zamudila. Naj se tisti zavoj odda Frančiški Lavrič, Stara Loka, pošta Škofja Loka.

Izdaja konzorcij »Domoljub«.

Odgovorni urednik Anton Sušnik v

Ljubljani.

Tiska: Jugoslovanska tiskarna.